

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 660

Warszawa, 30 sierpnia 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Michała Wawera.

(-) Karina Anna Bosak; (-) Krzysztof Bosak; (-) Bronisław Foltyn; (-) Roman Fritz; (-) Krzysztof Mulawa; (-) Bartłomiej Pejo; (-) Grzegorz Adam Płaczek; (-) Michał Połuboczek; (-) Włodzimierz Skalik; (-) Krzysztof Szymański; (-) Krzysztof Tuduj; (-) Witold Tumanowicz; (-) Michał Wawer; (-) Ryszard Wilk; (-) Przemysław Wipler; (-) Andrzej Tomasz Zapałowski.

USTAWA

z dnia 2024 r.

o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych

Art. 1. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863.) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 6 ust 1 skreśla się pkt 5;
- 2) w art. 11 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
„2a. Dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają na swój wniosek osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą oraz osoby z nimi współpracujące.”;
- 3) w art. 12 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
„2a. Dobrowolnie ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają na swój wniosek osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą oraz osoby z nimi współpracujące.”;
- 4) w art. 13 skreśla się pkt 4 oraz pkt 5.

Art. 2. 1. W pierwszym roku obowiązywania ustawy osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy, niebędące mikroprzedsiębiorcami, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym

2. W drugim roku obowiązywania ustawy osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy, niebędące mikroprzedsiębiorcami, małymi lub średnimi przedsiębiorcami, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym

3. W ciągu trzech miesięcy od wejścia w życie przepisów zwalniających z obowiązku podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy, których to zwolnienie dotyczy, zobowiązane są do złożenia oświadczenia w sprawie chęci kontynuacji podlegania ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu oraz wypadkowemu.

4. W przypadku braku złożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 3 przyjmuje się, że osoby, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy wyraziły chęć dalszego podlegania ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu oraz wypadkowemu.

5. Przepisy art. 36 ust. stosuje się odpowiednio.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

UZASADNIENIE

Celem projektu ustawy jest stopniowa likwidacja uciążliwego obowiązku opłaty składek na ubezpieczenie społeczne na rzecz wprowadzenia systemu dobrowolnych składek przez przedsiębiorców. W pierwszym roku jej obowiązywania dobrowolność ubezpieczeń miałyby objąć mikroprzedsiębiorców, w drugim małych i średnich, a od trzeciego wszystkich przedsiębiorców.

W 2025 r. wysokość obciążenia finansowego polskich przedsiębiorców z tytułu składek ZUS wzrośnie do niemal 1800 zł miesięcznie. Kwota ta stanowi ogromne obciążenie dla najmniejszych przedsiębiorców, stanowiąc nierzadko nieprzekraczalną barierę rozwoju małych firm, a także przyczynę ich bankructwa oraz ucieczki w tzw. szarą strefę.

Powyższe potwierdzają dane statystyczne. Z danych ZUS wynika, że na koniec 2018 r. ponad 500 tys. płatników było zadłużonych na kwotę 14,5 mld zł. Dużą grupę zadłużonych przedsiębiorców stanowią małe firmy niezatrudniające pracowników. Z danych ZUS wynika, że ok. 296 tys. płatników prowadzących działalność gospodarczą i płacących składki sami za siebie ma dług sięgający 4,8 mld zł. Z tych powodów projektodawca proponuje zniesienie obowiązku opłaty składek emerytalnych, rentowych, chorobowych oraz wypadkowych przez przedsiębiorców.

Natomiast według danych z raportu Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców „Dobrowolność ZUS w Polsce” opartego na badaniu wśród grupy 1,5 mln samozatrudnionych przedsiębiorców składka ZUS jest zbyt wysoka wg 67% ankietowanych przedsiębiorców, a także stanowi główną barierę prowadzenia działalności.

Przykłady państw Unii Europejskiej, takich jak Niemcy, wyraźnie wskazują, że dobrowolne składki społeczne pozytywnie wpływają na rozwój przedsiębiorczości.

Miesięcznie suma składek emerytalnych, rentowych i wypadkowych wynosi ok 1,07 mld złotych. Przy założeniu, że z możliwości rezygnacji w opłacaniu składek skorzysta 25% uprawnionych, składki w przybliżeniu wyniosą 800 mln zł. Biorąc pod uwagę roczne uszczuplenie wpływów do ZUS wynika, że sięgnie ono ok. 2,5 mld zł.

Projektowana zmiana będzie miała pozytywny wpływ na sytuację mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, w szczególności nowych i drobnych przedsiębiorców, innowatorów oraz start-upów. Zmniejszenie klina podatkowego wskutek likwidacji obowiązkowych składek emerytalnych i rentowych dla przedsiębiorców w sposób znaczący

ułatwi nowym przedsiębiorcom wejście na rynek. Firmy te od początku swojego istnienia znajdują się w intensywnej fazie inwestycyjnej. Pomimo braku osiągania dochodów, zmuszone są jednak do zapłaty obowiązkowych składek ZUS. Zniesienie obowiązku opłaty składek ZUS w sposób znaczący ułatwiłoby działalność tego rodzaju firm. Ponadto, projektowana zmiana pozytywnie wpłynie na firmy oferujące ubezpieczenia społeczne w sektorze prywatnym (taką chęć wyraziło ponad 88% przedsiębiorców badanych przez Biuro Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców w przypadku).

W efekcie powyższego projekt będzie miał korzystny wpływ na całą gospodarkę, gdyż zlikwiduje nieprzekraczalne bariery rozwojowe dla wielu małych firm, dając im szansę na zwiększenie inwestycji, wzrost innowacyjności i produktywności. Dzięki temu będą one mogły stać się kołem zamachowym dla wzrostu gospodarczego oraz wzrostu innowacyjności i produktywności całej gospodarki.

Projekt ustawy odniesie pozytywne skutki społeczne. Wzrost gospodarczy w Polsce spowodowany przez ułatwienie działalności gospodarczej przedsiębiorcom, którzy nie będą musieli płacić wysokich składek na ZUS przyczyni się bowiem do zwiększenia bezpieczeństwa finansowego polskich rodzin, zapobiegnie groźbie ubóstwa oraz zahamuje proces degradacji społecznej przedsiębiorców, ich rodzin oraz pracowników. Przedsiębiorcy, którzy corocznie musieli płacić coraz wyższe składki na ZUS nie mogli bowiem rozwinąć swoich skrzydeł, a przez to zapewnić godnego życia sobie i swoim rodzinom. Nie mogli także zapewnić wyższych wynagrodzeń swoim pracownikom. Proponowane zmiany w ustawie spowodują, że w ich kieszeniach pozostanie więcej pieniędzy, co przyczyni się do wzrostu oszczędności, inwestycji i zatrudnienia, a przez to do zwiększenia konkurencyjności polskich firm na arenie międzynarodowej.

Projekt ustawy zawiera przepisy przejściowe, zgodnie z którymi przedsiębiorcy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą w ciągu trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy będą mieli czas na zgłoszenie braku chęci podlegania ubezpieczeniom społecznym. Brak zgłoszenia będzie oznaczał dalsze podleganie ubezpieczeniom społecznym na dotychczasowych zasadach.

Ponadto w celu złagodzenia negatywnych skutków dla budżetu państwa projekt zakłada stopniowe wprowadzanie dobrowolności składek na ZUS. W pierwszym roku miałyby on objąć jedynie tych, którzy najbardziej odczuwają negatywne skutki obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, czyli mikroprzedsiębiorców. W dalszych etapach dobrowolność byłaby rozszerzana na kolejne grupy przedsiębiorców.

KONFEDERACJA
WOLNOŚĆ I NIEPODLEGŁOŚĆ

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy może wpłynąć pośrednio na budżet państwa z powodu zmniejszenia środków w FUS.

Projekt ustawy nie ma wpływu na budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt ustawy jest zgodny z przepisami ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236).

Ponieważ kwestie związane z obowiązkiem odprowadzania składek ZUS dla przedsiębiorców są regulowane przez ustawę o systemie ubezpieczeń społecznych, wprowadzenie jakichkolwiek zmian w tym zakresie wymaga nowelizacji tejże ustawy. Osiągnięcie zamierzonych celów niemożliwe jest zatem drogą inną niż ustawowa.

Warszawa, 9 września 2024 r.

BEOS-WPEiM-1895/24

SEKRETARIAZ-CY SZEFKA KS

DS. 1120.330.2024

wpływu 9.09.2024

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Michał Wawer)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy zakłada zmianę artykułów: 6, 11, 12 i 13 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych¹ (dalej: ustawa). W projekcie proponuje się wyłączenie spod obowiązkowego ubezpieczenia emerytalno-rentowego osób prowadzących pozarolniczą działalność oraz osób z nimi współpracujących, a także wprowadzenie możliwości dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego oraz dobrowolnego ubezpieczenia wypadkowego dla osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą oraz osób z nimi współpracujących. Projekt zawiera przepisy przejściowe.

Proponowana ustawa ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

W dziedzinie świadczeń zabezpieczenia społecznego, należy wskazać rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (dalej: rozporządzenie (WE) nr 883/2004)² oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (dalej: rozporządzenie (WE) nr 987/2009)³.

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. 818-WP.020.210.6.2024

Data wpływu 10.09.2024

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 497, ze zmianami.

² Dz. Urz. UE L 166 z 30.4.2004 r., s. 1, ze zmianami; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 5, t. 5, str. 72.

³ Dz. Urz. UE L 284 z 30.10.2009 r., s. 1, ze zmianami.

3. Analiza przepisów projektu ustawy pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Przepisy rozporządzeń (WE) nr 883/2004 oraz (WE) nr 987/2009 obejmują swoim zakresem m.in. świadczenia emerytalno-rentowe, świadczenia z tytułu choroby oraz świadczenia z tytułu wypadków przy pracy. Przepisy dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nie zastępują systemów krajowych jednolitym systemem europejskim. Państwa członkowskie UE decydują m.in. w kwestii wyboru obowiązkowego lub dobrowolnego systemu ubezpieczenia społecznego, o poziomie świadczeń oraz o warunkach kwalifikujących do ich uzyskania. Rozporządzenie (WE) nr 883/2004 ustanawia wspólne zasady dotyczące ochrony praw w zakresie zabezpieczenia społecznego podczas przemieszczania się w ramach Unii Europejskiej UE, a także Islandii, Liechtensteinu, Norwegii i Szwajcarii. Zgodnie z zasadą równego traktowania beneficjenci objęci ubezpieczeniem w danym państwie członkowskim mają takie same prawa i obowiązki jak obywatele tego państwa (art. 4 rozporządzenia). Rozporządzenia (WE) nr 883/2004 oraz (WE) nr 987/2009 regulują też zasady kumulacji świadczeń.

Przepisy projektu nie modyfikują unijnych zasad koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Projekt nie jest sprzeczny z prawem UE.

4. Konkluzja

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Dorota Olejniczak
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Piotr Chybalski

Warszawa, 9 września 2024 r.

BEOS-WPEiM-1896/24

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Michał Wawer) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projekt ustawy zakłada zmianę artykułów: 6, 11, 12 i 13 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych¹ (dalej: ustawa). W projekcie proponuje się wyłączenie spod obowiązkowego ubezpieczenia emerytalno-rentowego osób prowadzących pozarolniczą działalność oraz osób z nimi współpracujących, a także wprowadzenie możliwości dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego oraz dobrowolnego ubezpieczenia wypadkowego dla osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą oraz osób z nimi współpracujących.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.**

Autor:
Dorota Olejniczak
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. *85-WP-020-210-1-2024*

Data wpływu *10.09.2024*

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji
Piotr Chybalski
Piotr Chybalski

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 497, ze zmianami.